

Ebeveynle?me Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveynle?me Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20592>

Özet

Ebeveynle?me Envanteri, bireylerin çocukluk veya ergenlik dönemlerinde üstlenmek zorunda kaldı??? , ya?lar?na uygun olmayan ebeveyn rollerini ve sorumluluklar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Bu envanter, özgün bir ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çalışması olup, D. Közden (2015) tarafından yüksek lisans tezi kapsamında kullanılmıştır. Ölçek, ebeveynle?me olgusunun farklı boyutları ele alarak, bu deneyimlerin bireylerdeki depresyon, kaygı, öfke ve obsesif inan?? biçimleri gibi psikopatolojik sonuçlarla ilişkisini incelemeye hizmet etmektedir. Toplam 22 maddeden oluşur ve üç temel faktörü ölçer.

Envanter, 5 dereceli Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır (1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman). Bu yapı, ebeveynle?me deneyiminin şekli?? ve yoğunluğunu nicel olarak değerlendirmeye olanak tanır. Ölçe?in kullanımı, özellikle klinik ve gelişim psikolojisi alanlarında, ebeveynle?menin uzun vadeli etkilerini araştırmak isteyen araştırmacılar için önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveynle?me, ebeveynle?me envanteri, çocukluk sorumlulukları, rol değişimi, uyarlama, psikopatoloji, depresyon, kaygı, obsesif inançlar.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlaması?n? gerçekleştiren yazar: **Közden, D.** (2015).

Amaç

Ebeveynle?me Envanteri'nin temel amacı, bireylerin çocukluklarında aile sistemleri içerisinde üstlendikleri enstrümantal ve duygusal ebeveyn rollerinin derecesini ve niteliğini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Bu roller, genellikle ebeveynlerin fiziksel veya duygusal ihtiyaçları?n?n çocuk tarafından karşılanması?nı içerir.

Uyarlama çalışması?n?n özel amacı, ebeveynle?me deneyiminin alt boyutları ile Türk kültüründeki genç yetişkinlerde görülen çeşitli psikolojik zorluklar arasındaki korelasyonel ilişkileri tespit etmektir. Bu bağlamda, ebeveynle?me düzeyinin depresyon, kaygı, öfke ve obsesif inan?? biçimleri üzerindeki yordayıcı etkilerini incelemek hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki önemli bir gelişimsel stresör olan ebeveynle?me (parentification) yapısı?nı ölçmektedir. Ebeveynle?me, çocuğun ebeveynlere veya kardeşlere yönelik destekleyici, bakım

veren veya duygusal düzenleyici roller üstlenmesi durumunu ifade eder. Bu durum, çocu?un kendi geli?imsel ihtiya?lar?n? ihmal etmesine yol açabilir.

Ebeveynle?me Envanteri, bu karma??k yap?y? üç farklı alt boyut veya faktör arac?l???yla de?erlendirir. Bu faktörler, rol üstlenmenin kimin ihtiya?na hizmet etti?ini ve bu rolün çocuk taraf?ndan nas?l alg?land???n? dikkate alarak, olgunun çok yönlü do?as?n? yakalamay? amaçlar.

Geçerlik

Ebeveynle?me Envanteri'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizleri yap?lm?? olmas?na ra?men, bu özet içeri?inde spesifik geçerlik katsay?lar?na dair bilgi bulunmamaktadır. Uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in yap?sal geçerli?inin Türk örnekleminde korunup korunmad??? genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) yoluyla incelenir.

Közden (2015) taraf?ndan yürütölen yüksek lisans tezinde, ölçe?in psikopatolojik de?i?kenlerle (depresyon, kayg?, öfke vb.) ili?kisinin incelenmesi, aynı zamanda ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu gösteren bir ölçüt geçerli?i veya yap? geçerli?i kan?t? sunmaktadır. Ancak, bu analizlerin detaylar? için referans teze ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (iç tutarlı?k) bilgileri bu özet metinde spesifik olarak belirtilmemiştir (""). Genellikle psikometrik araçlar?n güvenilirlik çal??malar?, Cronbach Alfa iç tutarlı?k katsay?s? ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemlerle gerçekleştirilir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in alt faktörlerinin ve toplam puan?n?n tutarlı ölçümler sa?lay?p sa?lamad??? detaylı olarak incelenmemiştir. Yüksek bir iç tutarlı?k katsay?s?, envanterdeki maddelerin aynı psikolojik yap?y? ölçmede ba?arılı oldu?unu gösterir ve ölçe?in bilimsel kullan?ma uygunlu?unun temel bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Ebeveynle?me Envanteri, Türkçe uyarlama çal??mas? sonucunda toplam 22 maddeden olu?mu? ve üç temel faktör alt?nda toplanm??tır. Bu faktörler, ebeveynle?me deneyiminin farklı yönlerini temsil etmektedir:

Faktör 1: Ebeveyn Odaklı Ebeveynle?me: Bu faktör, çocu?un do?rudan ebeveynlerinin ihtiya?lar?na yan?t olarak üstlendi?i sorumluluklar? ve rolleri kapsar. Bu, genellikle ebeveynlerin duygusal veya pratik destek eksikli?inden kaynaklanır.

Faktör 2: Karde? Odaklı Ebeveynle?me: Bu faktör, çocu?un karde?lerinin bak?m?, e?itimi veya duygusal ihtiya?lar?n?n kar??lanmas? gibi görevleri üstlenmesini ifade eder. Bu durum,

ebeveynlerin gözetim görevlerini devretmesi sonucu ortaya ç?kar.

Faktör 3: Ebeveynle?menin Alg?lanan Yararlar?: Bu faktör, ebeveynle?me rolünün çocuk taraf?ndan sadece bir yük olarak de?il, ayn? zamanda olumlu bir deneyim veya ki?isel geli?im f?rsat? olarak alg?lanan yönlerini ölçer. Bu alg?, rolün psikolojik etkilerini hafifletmede önemli olabilir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ölçe?i. Orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve dili bağlam?nda yeniden incelenmesi ve onaylanması sürecidir.

Format: 22 maddeden olu?an öz bildirim envanteri.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Genç yeti?kinler (Yüksek Lisans tezi örnekleme dikkate al?narak).

Ya? Grubu: Üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonu.

Popülasyon Detaylar?: Ortaö?retim veya yüksekö?retim düzeyinde e?itim alm??, geçmi? ebeveynle?me deneyimlerini de?erlendirebilecek bireyler.

Test Metodolojisi: 5 dereceli Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktadır.

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = Ço?u zaman

5 = Her zaman

Anahtar Kelimeler

Aile dinamikleri, rol de?i?imi, psikopatoloji, çocukluk travmalar?, geli?im psikolojisi, ölçme arac?, Likert tipi ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilinmiyor.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Közden, D. (2015). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tez Ba?l?l???).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler ve Ücret: Yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen veya uyarlanan bir araç oldu?undan, akademik kullan?m için genellikle izin al?nmas? gereklidir. Ticari kullan?m ko?ullar? belirtilmemi?tir.

Test Y?l?: Türkçe uyarlama çal??mas? 2015 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Ek Bilgi: Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: ebeveynlesme-envanteri-toad.pdf

Kaynaklar

Közden, D. (2015). Ebeveynle?me olgusunun depresyon, kayg?, öfke ve obsesif inan?? biçimleriyle ili?kisinin incelenmesi (Yay?nlanmam?? Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ebeveynle?me Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçekte toplam 22 madde bulunmaktadır.

Faktör 1: Ebeveyn Odakl? Ebeveynle?me: ("Anne babama önemli kararlar almalar?nda yardım ettim.")

Faktör 2: Karde? Odakl? Ebeveynle?me: ("Her gece karde?lerimin yatt???ndan emin olmak benim görevimdi.")

Faktör 3: Ebeveynle?menin Alg?lanan Yararlar?: (Aile içindeki rolümden gerçekten keyif ald?m.)